

V Bruseli 13. mája 2026
(OR. en)

Medziinštitucionálny spis:
2026/0068(COD)

9116/1/26
REV 1

COMPET 555
IND 326
MI 454
MAP 105
FDI 11
TRANS 299
CLIMA 254
ENV 486
ENER 239
ECOFIN 602
UD 136
POLCOM 170
CODEC 875

POZNÁMKA

Od: Generálny sekretariát Rady

Komu: Výbor stálych predstaviteľov/Rada

Predmet: *Príprava zasadnutia Rady pre konkurencieschopnosť (vnútorný trh, priemysel, výskum a kozmický priestor), ktoré sa uskutoční 28. mája 2026*
Akt na urýchlenie rozvoja priemyslu: ako najlepšie využiť prístup najjednotný trh prostredníctvom požiadaviek európskej preferencie a nízkouhlíkových požiadaviek
– *diskusia o smerovaní*

Delegáciám v prílohe zasielame podkladový dokument predsedníctva na tému „Akt na urýchlenie rozvoja priemyslu: ako najlepšie využiť prístup na jednotný trh prostredníctvom požiadaviek európskej preferencie a nízkouhlíkových požiadaviek“ na účely diskusie o smerovaní na zasadnutí Rady pre konkurencieschopnosť 28. mája 2026.

Akt na urýchlenie rozvoja priemyslu: ako najlepšie využiť prístup na jednotný trh prostredníctvom požiadaviek európskej preferencie a nízkouhlíkových požiadaviek

Súvislosti

Výrobné odvetvie EÚ v roku 2024 zabezpečovalo 18,3 % zamestnanosti EÚ (alebo 30 miliónov ľudí) a 14,3 % HDP EÚ, pričom zároveň produkovalo 26,2 % emisií skleníkových plynov v EÚ. Zohráva preto ústrednú úlohu z hľadiska hospodárskej prosperity, strategickej autonómie a plnenia cieľov Únie v oblasti klímy.

Napriek hospodárskemu významu výrobného odvetvia sa jeho podiel na HDP v posledných desaťročiach znížil zo 17,4 % v roku 2000 na 14,3 % v roku 2024. Toto odvetvie čelí výzvam vyplývajúcim z pretrvávajúcich vysokých cien energie, celosvetových nadmerných kapacít, narušenej medzinárodnej hospodárskej súťaže, vysokých kapitálových a prevádzkových nákladov na dekarbonizáciu, regulačných prekážok, ako aj z pomalých a nepredvídateľných postupov udeľovania povolení. Všetky tieto faktory oslabujú jeho konkurencieschopnosť a schopnosť dekarbonizovať.

V dôsledku toho sa napríklad objem výroby v energeticky náročných priemyselných odvetviach od roku 2019 znížil takmer o 20 %, čo je výrazne viac ako v iných výrobných odvetviach, pričom určitá výrobná kapacita zostáva nedostatočne využívaná a nerentabilná. Ak sa neprijmú naliehavé opatrenia na zvrátenie tohto trendu, EÚ bude dekarbonizovať prostredníctvom deindustrializácie.

Čisté technológie takisto čelia výzvam z hľadiska konkurencieschopnosti a zraniteľnosti dodávateľských reťazcov. Spomedzi 15 kľúčových čistých technológií je EÚ v porovnaní so zvyškom sveta najmenej konkurencieschopná vo výrobe batérií a solárnych fotovoltických modulov a článkov, pričom z Číny dováža približne 50 % svojho dopytu po batériách a 94 % svojho dopytu po solárnych fotovoltických moduloch a článkoch.

Podobné problémy v oblasti konkurencieschopnosti sú zjavné aj vo viacerých odberateľských dodávateľských reťazcoch. Napríklad napriek vyrovnávacím clám, ktoré sa zaviedli na čínske batériové elektrické vozidlá od 30. októbra 2024, bola obchodná bilancia s Čínou v oblasti osobných vozidiel v roku 2025 záporná (1,2 miliardy EUR v prvej polovici roka). Okrem toho sa dovoz automobilových dielov z Číny v rokoch 2021 až 2025 zvýšil približne o 4 miliardy EUR (+ 66 %), pričom vývoz do Číny klesol približne o 50 %. Je to spôsobené cenovým rozdielom medzi európskymi a čínskymi výrobkami vo výške 30 – 35 %. Zdá sa, že tento trend sa zrýchľuje. Dodávatelia automobilového priemyslu už informovali o 76 000 zrušených pracovných miest, pričom v nasledujúcich piatich rokoch bude ohrozených až 50 % výroby.

V záujme riešenia týchto trendov sa v návrhu aktu na urýchlenie rozvoja priemyslu, ktorý bol prijatý 4. marca 2026, stanovuje rámec opatrení na urýchlenie priemyselnej kapacity a dekarbonizácie v strategických odvetviach a zároveň na posilnenie dlhodobej odolnosti a prosperity EÚ.

Akt na urýchlenie rozvoja priemyslu: zavedenie cielených požiadaviek európskej preferencie a nízkouhlíkových požiadaviek na podporu strategických odvetví

Tento návrh pozostáva z **troch hlavných pilierov**: zvýšenie dopytu s cieľom vytvoriť vedúce trhy s čistými výrobkami, využitie sily jednotného trhu na prilákanie kvalitných zahraničných investícií a urýchlenie zavádzania projektov dekarbonizácie.

Pokiaľ ide o prvý pilier, akt na urýchlenie rozvoja priemyslu vytvára rámec pre rozvoj vedúcich trhov s nízkouhlíkovými priemyselnými výrobkami a priemyselnými výrobkami vyrobenými v Únii. Cieľom tejto iniciatívy je riešiť obmedzený dopyt, ktorý bráni rozširovaniu výroby a investíciám do dekarbonizácie. Dosiahne sa to využitím rozsahu jednotného trhu a zvýšením dopytu po výrobkoch financovaných z verejných intervencií (verejné obstarávanie, aukcie a systémy verejnej podpory). Podľa dôvodovej správy Komisie navrhované opatrenia odrážajú medzinárodné trendy a sú v súlade s medzinárodnými záväzkami EÚ, keďže rozširujú koncepciu únijného pôvodu aj na výrobky vyrobené v krajinách, s ktorými EÚ uzavrela dohodu o vytvorení zóny voľného obchodu alebo colnej únie. Prístup k postupom verejného obstarávania sa udeľuje len uchádzačom z krajín so zaručeným prístupom.

Návrhom sa zavádzajú nízkouhlíkové požiadavky a/alebo požiadavky únijného pôvodu vybraných výrobkov v strategických odvetviach, medzi ktoré patria:

- oceľ, cement (ako súčasť betónu a malty) a hliník, ak sa používajú v stavebníctve a automobilovom priemysle;
- elektrické vozidlá, hybridné vozidlá a vozidlá s palivovými článkami a kľúčové komponenty;
- celý rad emisne neutrálnych technológií.

Tieto horizontálne požiadavky prepájajú uvedený akt s inými aktuálnymi legislatívnymi návrhmi, v ktorých sa využívajú takéto koncepcie, ako je návrh na revíziu emisných noriem CO₂ pre osobné automobily a dodávky a návrh o ekologických podnikových vozidlách. Majú sa uplatňovať v rámci postupov verejného obstarávania, aukcií a systémov verejnej podpory. Aby sa predišlo nadmernému administratívne zaťaženiu hospodárskych subjektov, ktoré sa zúčastňujú na postupoch verejného obstarávania, na ktoré sa uvedený akt vzťahuje, súlad by sa overoval prostredníctvom systému vlastného vyhlásenia. Týmto prístupom sa zabezpečuje zosúladenie s existujúcimi rámcami verejného obstarávania a zároveň sa kontrola obmedzuje na hospodárske subjekty, ktorým bola zadaná zákazka.

Pokiaľ ide o čisté technológie, požiadavky na únijný pôvod sa majú zaviesť prostredníctvom zmien aktu o emisne neutrálnom priemysle¹, čím sa zabezpečí ich úplné začlenenie do uvedeného rámca. V praxi má byť účinné vykonávanie týchto požiadaviek podporované existujúcimi usmerneniami, napríklad usmerneniami k vykonávaniu článku 28 uvedeného aktu², ako aj relevantnými skúsenosťami s vykonávaním, napríklad s uplatňovaním pravidiel pôvodu.

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1735 z 13. júna 2024 o zriadení rámca opatrení na posilnenie európskeho ekosystému výroby emisne neutrálnych technológií a o zmene nariadenia (EÚ) 2018/1724.

² Oznámenie Komisie – Usmernenie k vykonávaniu článku 28 nariadenia (EÚ) 2024/1735 o zriadení rámca opatrení na posilnenie európskeho ekosystému výroby emisne neutrálnych technológií a o zmene nariadenia (EÚ) 2018/1724.

Cieľom tohto rámca je vytvoriť predvídateľné signály dopytu po nízkouhlíkových priemyselných výrobkoch a zároveň posilniť výrobnú kapacitu EÚ a strategické hodnotové reťazce v súlade s odporúčaniami Draghiho správy³.

Tento prístup je zameraný na strategické odvetvia, ktoré majú vysoké náklady na dekarbonizáciu a v ktorých by to bez opatrení navrhnutých v akte na urýchlenie rozvoja priemyslu výrazne ovplyvnilo odberateľské ceny, čím by sa zvýšilo riziko zlyhania trhu. Tento prístup je tiež súčasťou programu zjednodušenia, pomocou ktorého sa podľa možnosti zefektívňujú a v prípade potreby rozvíjajú existujúce pravidlá a postupy.

Pokiaľ ide o **druhý pilier**, v návrhu sa stanovujú jasné podmienky pre zahraničné investície presahujúce 100 miliónov EUR v rozvíjajúcich sa odvetviach (batérie, elektrické vozidlá, fotovoltika a kritické suroviny) s cieľom zabezpečiť, aby tieto investície vytvárali hmatateľnú pridanú hodnotu, čo zahŕňa vytváranie vysokokvalitných lokálnych pracovných miest, podporu inovácie a silnejšiu integráciu do európskych hodnotových reťazcov. Zároveň sa návrh snaží zabezpečiť primeranú rovnováhu medzi rôznymi piliermi uvedenej iniciatívy, aby sa zachovala atraktivnosť Únie pre strategické investície a zároveň sa zmiernilo riziko odklonenia investícií do partnerských krajín, ktoré využívajú preferenčný prístup na jednotný trh.

V rámci **tretieho piliera** návrh zjednodušuje a digitalizuje proces udeľovania povolení pre výrobné projekty prostredníctvom prístupu „jeden projekt, jeden digitálny postup“. Takisto urýchľuje udeľovanie povolení pre projekty dekarbonizácie energeticky náročných odvetví a podporuje rozvoj priemyselných klastrov určením vyhradených oblastí urýchleného rozvoja priemyslu v každom členskom štáte.

³ Draghi, M. (2024). [The future of European competitiveness – In-depth analysis and recommendations \(Part B\) \(Budúcnosť európskej konkurencieschopnosti – hĺbková analýza a odporúčania \(časť B\)\)](#).

Otázky do diskusie

- Sú opatrenia v navrhovanom rámci podľa Vás dostatočné na urýchlenie priemyselnej kapacity a dekarbonizácie v strategických odvetviach v EÚ a poskytujú zároveň dostatočne silné dopytové signály a investičnú istotu na obnovenie konkurencieschopnosti strategických odvetví EÚ?
 - Myslíte si, že navrhované ciele európskej preferencie a nízkouhlíkové kritériá vo verejných výdavkoch môžu účinne podporiť strategické odvetvia pri zachovávaní a rozširovaní výrobných kapacít v rámci EÚ, ak dôjde len k minimálnemu zvýšeniu administratívnej záťaže?
-